

RETRATS DEL NATURAL
PEPE MENÉNDEZ CABRERA
EDUCADOR

(148)

MANOLO GARCIA

Potser el món podrà ser millor

TONI VALL
BARCELONA

Es nota que és professor de literatura. Cita Unamuno i la seva famosa “intrahistòria” per recordar que, més enllà de la història oficial, la dels grans noms i dates recordades, existeix la necessitat d’explicar les vides de la gent quotidiana, sense renom, sense més projecció que la seva pròpia lluita vital. I el Pepe Menéndez està content d’explicar-me la seva vida com a gra de sorra d’aquesta intrahistòria que enriqueix cada dia anònimament el món i intenta fer-lo una mica millor encara que costi tant. Com a membre de l’equip directiu de Jesuïtes Educació, desenvolupa el projecte Horitzó 2020, ideat per estendre a casa nostra i al món sencer una nova manera d’entendre l’educació. Una manera basada en la innovació de plantejaments didàctics, prioritzant en els alumnes la motivació abans que l’obligatorietat, reivindicant el sentit crític i la capacitat analítica, que no atengui únicament als resultats de competències tècniques: “Fer que els nois s’apropiïn del seu procés d’aprenentatge, que s’empoderin, que estiguin més connectats amb l’entorn i amb ells mateixos”. Quan el Pepe

detecta sobre el terreny els efectes d’aquesta transformació educativa, es veu envaït per un poderós sentiment de satisfacció, d’estar fent la feina ben feta. I em posa un exemple recent. Fa pocs dies va visitar un institut al costat de Bogotà molt condicionat pels entorns familiars vulnerables i amb violència sistèmica. Va conversar una estona amb tres dels seus alumnes i va quedar molt impressionat en detectar en ells una capacitat de raonament i argumentació molt més enllà del que s’esperava. Ho atribueix als efectes d’aquest nou sistema educatiu desplegat amb tenacitat i determinació, que ell resumeix amb una sola paraula: “Humanitzador”.

El Pepe sempre ha tingut l’educació molt endins, encara que va estudiar periodisme i va exercir durant dos anys a Ràdio Joventut i el *Diari de Barcelona*, d’on recorda en especial la cobertura de la mort de John Lennon i del cop d’estat del 23-F. Quan el diari va tancar, va entrar a treballar al Col·legi Sant Ignasi del barri de Sarrià, molt vinculat amb els Jesuïtes. I s’enrecorda, esclar, de les paraules de sant Ignasi: “La persona per aprendre ha d’estar en pau amb si mateixa”. En les seves primeres passes com a professor de formació professional de llengua i humanística ja detecta els interessos que guiaran tota la seva trajectòria en la docència. Va ser durant

Motivació
Li agrada connectar amb la gent i gaudeix ensenyant i aprenent

Escola
Menéndez vol estendre una nova manera d’entendre l’educació i els valors

onze anys director d’una escola de Bellvitge i el camí traçat el va acostumant a entorns en què l’educació és més necessària que mai, en què aporta més valor afegit que en cap altre lloc. “Els mestres s’han de reivindicar més que mai”, ho té clar i en critica la relativització, la visió neoliberal de l’individualisme, de l’èxit com a veritat absoluta, de la satisfacció immediata i l’assoliment de les competències individuals com a únic interès de l’aprenentatge: “Perquè la societat sigui millor necessita valors de cohesió. Si només ens fixem que els alumnes assolixin competències tècniques estem abocats a perdre el nord”.

Horitzó 2020

El Pepe dedica avui els seus esforços a la formació de professors de FP i a la promoció i difusió del projecte Horitzó 2020, impulsat l’any 2010 per Lluís Magrinyà, llavors provincial dels Jesuïtes a Catalunya, amb un afany que no dubta a qualificar de visionari perquè ja va avisar de la necessitat urgent d’enfocar l’educació del futur en la identitat de les persones de cara al que tard o d’hora s’acabaria produint: els grans fluxos migratoris de refugiats que busquen una vida millor. S’emociona quan no queda més remei que donar-li la raó, tot comprovant que el moviment dels refugiats és avui una realitat tan tangible com preocu-

pant que, de manera indefectible, ens aboca a pensar i repensar l’abast de la nostra estructura social i de la justícia i/o injustícia que la governa: “Els nostres esforços s’han d’esmerçar sens dubte a millorar el nostre entorn més proper però amb la vista posada en el confort i realització personal dels que venen de fora”.

Li demano que em posi algun exemple pràctic d’aquest sistema educatiu innovador que amb tanta convicció defensa. A tercer d’ESO, per exemple, treballen un bloc temàtic encapçalat per la pregunta “Per què existeix l’exploració infantil?”, que els porta a tractar successivament la monarquia absoluta, la Revolució Industrial i els efectes de la globalització. No és un estudi lineal i cronològic, sinó que està enfocat a la connexió d’idees, el raonament analític, l’expressió oral i la creativitat. I els resultats? Satisfactoris, assegura. “Corregir exàmens ho acabaran fent els robots” i, per tant, considera que cal explotar altres arestes, interessar-nos per l’emoció, la motivació i, de nou, la humanitat. La humanitat, sí, tant se val si és a casa nostra o en paratges llunyans, a Catalunya o l’Amèrica Llatina –a més de Colòmbia també ha visitat Guatemala i l’Argentina–, al Pepe li agrada connectar amb la gent, gaudeix ensenyant i aprenent. Potser si es fa així el món podrà ser millor algun dia. —